NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
L. A. GEELHOED
prednesené 2. decembra 2004 [1]

I — Úvod

1. V žalobe, podanej podľa článku 141 Zmluvy zakladajúcej Európske spoločenstvo pre atómovú energiu (ďalej len „Zmluva ESAE"), Komisia tvrdí, že Spojené kráľovstvo porušilo článok 37 AE tým, že jej nepredložilo všeobecné údaje týkajúce sa plánu zneškodňovania rádioaktívneho odpadu spojeného s likvidáciou reaktora „Jason". Podľa tohto článku sú členské štáty povinné predkladať Komisii všeobecné údaje týkajúce sa každého plánu zneškodňovania rádioaktívneho odpadu v akejkoľvek forme.

2. Tento prípad nastoľuje dôležitú otázku výkladu článku 37 AE, a to, či povinnosť uložená týmto článkom sa uplatňuje na rádioaktívny odpad pochádzajúci z jadrových zariadení využívaných na vojenské účely. Zatiaľ čo Komisia tvrdí, že ide o tento prípad, Spojené kráľovstvo, podporené Francúzskou republikou, uvádza, že sa článok uplatňuje len na odpad pochádzajúci z jadrových zariadení využívaných na civilné a obchodné účely.

3. Žiadne konkrétne skutočnosti týkajúce sa likvidácie nie sú v danom konaní sporné.

II — Skutkový a procesný rámec

4. Ministerstvo obrany Spojeného kráľovstva v Royal Naval College v Greenwich využívalo reaktor Jason v rokoch 1962 — 1996. Počas tohto obdobia ho využívalo na vzdelávanie námorného personálu a personálu vojenského lodstva v reaktore fyziky a ako prostriedok na výskum podporujúci program reaktívneho pohonu ministerstva obrany. Na konci tohto obdobia bol Jason zlikvidovaný, a to na základe kladného rozhodnutia United Kingdom's Environment Agency for England & Wales (Agentúra Spojeného kráľovstva pre životné prostredie Anglicka a Walesu).

1 — Jazyk prednesu: angličtina.

5. Roku 1998 bola Komisia informovaná o tom, že reaktor Jason bude vyradený. Listom z 8. januára 1999 Komisia požiadala Spojené kráľovstvo o podrobnejšie informácie týkajúce sa tohto vyradenia s cieľom stanoviť, kedy sa majú poskytnúť „všeobecné údaje" nariadené článkom 37. Listom z 5. marca 1999 Spojené kráľovstvo odpovedalo, že podľa neho zariadenia využívané na vojenské účely nespadajú do pôsobnosti Zmluvy ESAE, a teda že v zmysle článku 37 nie je povinné poskytnúť Komisii všeobecné údaje. Spojené kráľovstvo však navrhlo, že Komisii oznámi rozhodnutie o vyradení získané od Agentúry pre životné prostredie Anglicka a Walesu, ako aj žiadosť o povolenie podanú tomuto orgánu.

6. Výzvou z 30. januára 2001 Komisia upovedomila Spojené kráľovstvo o tom, že sa podľa nej hlava II kapitola 3 Zmluvy ESAE uplatňuje na ionizujúce žiarenie bez ohľadu na jeho zdroj. Komisia vyzvala Spojené kráľovstvo, aby jej k tejto výzve predložilo svoje pripomienky v lehote dvoch mesiacov od jej doručenia.

7. Spojené kráľovstvo vo svojej odpovedi z 30. marca 2001 uviedlo, že podľa neho je poslaním Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu, ako ho definuje Zmluva ESAE, podpora civilného a obchodného využitia jadrovej energie, s vylúčením využitia jadrovej energie na vojenské účely. Podľa tvrdenia Spojeného kráľovstva sa majú len určité kapitoly Zmluvy považovať za uplatniteľné na obranné činnosti.

8. Dňa 21. decembra 2001 Komisia zaslala Spojenému kráľovstvu odôvodnené stanovisko z dôvodu údajného porušenia článku 37 AE. Komisia vyzvala Spojené kráľovstvo, aby prijalo opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s týmto stanoviskom v lehote dvoch mesiacov od jeho doručenia.

9. Vo svojej odpovedi z 20. februára 2002 Spojené kráľovstvo potvrdilo svoj názor, podľa ktorého, vzhľadom na to, že vojenské zariadenia nespadajú do pôsobnosti Zmluvy ESAE, nie je povinné Komisii poskytnúť na základe článku 37 AE akékoľvek informácie.

10. Z toho dôvodu Komisia podala na Súdny dvor 4. februára 2003 návrh na začatie tohto konania.

11. Francúzska republika podala na Súdny dvor 8. decembra 2003 návrh na vstup vedľajšieho účastníka do konania.

III — Právny rámec

12. Nasledujúce ustanovenia Zmluvy ESAE sú relevantné na účely určenia, či sa článok 37 uplatňuje na odpad pochádzajúci z jadrových zariadení využívaných na vojenské účely.

A — *Kapitola 3 Zmluvy ESAE*

13. Článok 37 je časťou hlavy II kapitoly 3 Zmluvy ESAE. Táto kapitola má názov „Ochrana zdravia" a bola prijatá na účely uskutočnenia štvrtého úvodného ustanovenia Zmluvy, podľa ktorého sa členské štáty pri rozhodovaní o vytvorení podmienok, ktoré sú „potrebné pre rozvoj silného jadrového priemyslu", „usilujú vytvoriť záruky potrebné pre vylúčenie každého ohrozenia života a verejného zdravia". Na tieto účely je poučné stručne preskúmať ustanovenia kapitoly 3 ako celku na získanie predstavy o type právomocí zverených ESAE v oblasti ochrany zdravia.

14. Článok 30 AE stanovuje, že „v rámci spoločenstva budú stanovené základné normy ochrany zdravia verejnosti a zdravia pracovníkov voči nebezpečenstvu ionizačného žiarenia".

15. Tieto normy boli prednedávnom stanovené v smernici Rady 96/29 [2]. Podľa článku 33 AE sú členské štáty povinné zabezpečiť dodržanie týchto základných noriem.

16. Podľa článku 34 AE každý členský štát, ktorý chce uskutočniť mimoriadne nebezpečné pokusy, prijme dodatočné opatrenia na ochranu zdravia; ku ktorým predtým získa stanovisko Komisie. Ak existuje možnosť, že sa dôsledky takýchto pokusov môžu preniesť na územia iných členských štátov, musí sa súhlas Komisie získať pred uskutočnením tohto pokusu.

17. Podľa článkov 35 a 36 AE sú členské štáty povinné zabezpečiť dodržanie týchto základných noriem vybudovaním zariadení potrebných pre vykonanie nepretržitej kontroly úrovne rádioaktivity a musia pravidelne

2 — Smernica Rady 96/29/Euratom z 13. mája 1996, ktorá ustanovuje základné bezpečnostné normy ochrany zdravia pracovníkov a obyvateľstva pred nebezpečenstvami v dôsledku ionizujúceho žiarenia, Ú. v. ES L 159, s. 1; Mim. vyd. 05/002, s. 291.

informovať Komisiu o týchto úrovniach. Komisii patrí právo vstupu do takýchto zariadení; môže overovať ich prevádzku a účinnosť.

18. Článok 37 AE stanovuje:

„Každý členský štát bude predkladať Komisii také všeobecné údaje týkajúce sa plánov zneškodňovania rádioaktívnych odpadov v akejkoľvek forme, aby bolo možné určiť, či plnenie týchto plánov môže spôsobiť rádioaktívnu kontamináciu vody, pôdy alebo ovzdušia iného členského štátu.

Komisia predloží svoje stanovisko do šiestich mesiacov po porade so skupinou expertov podľa článku 31." [3]

19. Článok 38 AE vyžaduje od Komisie, aby adresovala členským štátom odporúčania týkajúce sa úrovne rádioaktívnej kontaminácie vzduchu, vody a pôdy. V nevyhnutných prípadoch Komisia vydá smernicu, na základe ktorej bude od dotknutého členského štátu žiadať, aby v stanovenej lehote prijal všetky potrebné opatrenia na zabránenie porušovania základných noriem a na zabezpečenie súladu s nariadeniami. [4] V prípade nedosiahnutia súladu so smernicou Komisie v stanovenej lehote môže Komisia alebo ktorýkoľvek dotknutý členský štát „bezodkladne" predložiť vec Súdnemu dvoru.

20. Nakoniec článok 39 AE zabezpečuje založenie sekcie štúdií a dokumentácie pre problematiku ochrany zdravia v rámci Spoločného strediska jadrového výskumu (zriadeného na základe článku 8 AE), ktorej úlohou je zber dokumentácie a informácií podľa článkov 33, 36 a 37 AE. [5] a poskytovanie pomoci Komisii pri plnení úloh, ktoré jej ukladá kapitola 3 Zmluvy ESAE.

3 — Mnohé odporúčania Komisie vysvetlili od účinnosti Zmluvy ESAE rozsah uplatnenia článku 37 a osobitne zmysel slovných spojení „zneškodnenie rádioaktívneho odpadu" a „všeobecné údaje". Medzi tieto odporúčania patrí odporúčanie Komisie 1999/829/Euratom zo 6. decembra 1999 týkajúce sa uplatňovania článku 37 Zmluvy ESAE [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 324, s. 23) a odporúčanie Komisie 91/4/Euratom zo 7. decembra 1990 týkajúce sa uplatňovania článku 37 Zmluvy ESAE [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 6, 1991, s. 16).

4 — Pozri napríklad odporúčanie Komisie 2001/928/Euratom z 20. decembra 2001 o ochrane verejnosti pred žiarením radónu v zdrojoch pitnej vody [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 344, s. 85).

5 — Poznamenávame, že napriek tomu, že anglická verzia sa odvoláva na články 33, 36 a 37 AE, niektoré iné jazykové verzie odkazujú na články 33, 37 a 38 AE.

21. Veľké množstvo sekundárnych právnych aktov bolo odo dňa účinnosti Zmluvy ESAE prijatých na podporu jej cieľov, ktorým je aj ochrana zdravia, a to napríklad: [6]

— Smernica Rady 2003/122/Euratom z 22. decembra 2003 o kontrole zapečatených zdrojov vysoko rádioaktívneho žiarenia a zdrojov zvyškového žiarenia [7],

— Nariadenie Rady (Euratom) č. 1493/93 z 8. júna 1993 o prepravách rádioaktívnych látok medzi členskými štátmi [8],

— Smernica Rady 92/3/Euratom z 3. februára 1992 o dohľade a kontrole zásielok rádioaktívneho odpadu medzi členskými krajinami do a von zo Spoločenstva [9],

— Smernica Rady 90/641/Euratom zo 4. decembra 1990 o prevádzkovej ochrane externých pracovníkov vystavených riziku pôsobenia ionizujúceho žiarenia počas ich činnosti v kontrolovaných pásmach [10], a

— Nariadenie Rady (Euratom) č. 3954/87 z 22. decembra 1987 stanovujúce najvyššie povolené hodnoty rádioaktivity v potravinách a krmivách, spôsobenej jadrovou haváriou alebo iným prípadom rádiologického núdzového stavu [11].

B — *Články 24 až 28 AE*

22. V danom ohodnotení sú relevantné takisto články 24 až 28 AE, ktoré spadajú pod oddiely 3 a 4 (nazvané „Ustanovenia o utajení" a „Osobitné ustanovenia") kapitoly 2 Zmluvy ESAE týkajúcej sa šírenia poznatkov. Tieto články v podstate stanovujú osobitný systém ochrany uplatniteľný na informácie získané Spoločenstvom pri usku-

6 — Medzi iné príklady patria: Rozhodnutie Rady 87/600/Euratom zo 14. decembra 1987 o opatreniach spoločenstva pre rýchlu výmenu informácií v prípade rádiologickej havarijnej situácie (Ú. v. ES L 371, s. 76; Mim. vyd. 15/001, s. 337), smernica Rady 89/618/Euratom z 27. novembra 1989 o informovaní verejnosti o opatreniach na ochranu zdravia, ktoré sa majú uplatniť, a krokoch, ktoré sa majú vykonať v prípade rádiologickej havarijnej situácie (Ú. v. ES L 357, s. 31; Mim. vyd. 15/001, s. 366); smernica Rady 97/43/Euratom o ochrane zdravia jednotlivcov pred účinkami ionizujúceho žiarenia na lekárske účely (Ú. v. ES L 180, 1997, s. 22; Mim. vyd. 15/003, s. 332).

7 — Ú. v. EÚ L 346, s. 57; Mim. vyd. 15/007, s. 694.

8 — Ú. v. ES L 148, s. 1; Mim. vyd. 12/001, s. 155.

9 — Ú. v. ES L 35, s. 24; Mim. vyd. 15/002, s. 90.

10 — Ú. v. ES L 349, s. 21; Mim. vyd. 05/001, s. 405.

11 — Ú. v. ES L 371, 1987, s. 11; Mim. vyd. 15/001, s. 333 v znení zmien a doplnení.

točňovaní jeho jadrového výskumného programu v prípade, že poskytnutie tejto informácie „môže poškodiť obranné záujmy jedného alebo viacerých členských štátov".

23. Tento systém je vo forme stupňov utajenia stanovených Radou, ktoré dočasne aplikuje Komisia, ak sa domnieva, že poskytnutie určitej informácie môže poškodiť obranné záujmy jedného alebo viacerých členských štátov (článok 24 ods. 2). Táto informácia je následne Komisiou oznámená členským štátom, ktoré musia „rovnakým spôsobom dočasne zabezpečiť jej utajenie". Členské štáty majú tri mesiace na to, aby informovali Komisiu o tom, či si želajú zachovať dočasne aplikovanú klasifikáciu, nahradiť ju inou klasifikáciou alebo zverejniť informáciu. Po uplynutí tejto trojmesačnej lehoty sa uplatní najvyšší z požadovaných stupňov utajenia a Komisia to oznámi členským štátom.

24. Na požiadanie Komisie alebo členského štátu môže Rada, na základe jednomyseľného rozhodnutia, kedykoľvek aplikovať inú klasifikáciu alebo informáciu zverejniť. Pred tým ako Rada rozhodne o žiadosti členského štátu, musí získať stanovisko Komisie.

25. Článok 24 ods. 3 uvádza, že ustanovenia článkov 12 a 13 týkajúce sa informácií, ktorými môže Spoločenstvo disponovať, sa aplikujú na informácie, s výnimkou poznatkov podliehajúcich stupňu utajenia, len za obmedzených okolností a za predpokladu, že sú dodržané „primerané bezpečnostné opatrenia".

26. Podľa článku 25 ods. 1 AE ak členský štát oznámi Komisii existenciu alebo obsah patentovej prihlášky alebo patentového priemyselného vzoru týkajúceho sa oblasti jadrovej energie (ako to vyžaduje článok 16 AE), má z obranných dôvodov v prípade potreby upozorniť na nevyhnutnosť podriadiť túto prihlášku stupňu utajenia, ktorý stanovil, a uviesť pravdepodobné trvanie takéhoto utajenia. Komisia a členské štáty sú povinné prijať opatrenia zodpovedajúce požadovanému stupňu utajenia, ktorý požaduje štát pôvodu. Hoci Komisia môže tieto oznámenia v zmysle kapitoly 5 Zmluvy ESAE oznámiť „spoločným podnikom", alebo prostredníctvo členského štátu osobám alebo podnikom, ktoré pôsobia na území tohto štátu, článok 25 ods. 2 AE stanovuje, že oznámenia si „vo všetkých prípadoch vyžadujú súhlas štátu pôvodu" a že tento súhlas je možné odmietnuť len z bezpečnostných dôvodov.

27. Článok 26 AE stanovuje, že ak boli poznatky, ktoré sú predmetom patentov, patentových prihlášok, dočasne chránených práv, priemyselných vzorov alebo prihlášok priemyselných vzorov utajené v súlade s článkami 24 a 25 AE, štáty, ktoré požiadali o uplatnenie utajenia nemôžu odmietnuť súhlas so zodpovedajúcimi prihláškami v iných členských štátoch. Avšak „každý členský štát prijme nevyhnutné opatrenia na udržanie utajenia takýchto práv a prihlášok v súlade s postupmi uvedenými v jeho zákonoch a iných právnych predpisoch".

28. Ďalej podľa článku 26 ods. 2 prihlášky týkajúce sa poznatkov utajených podľa článku 24 nemožno podať mimo územia členských štátov, s výnimkou ich jednomyseľného súhlasu.

29. Nakoniec, článok 28 stanovuje okrem iného, že Spoločenstvo je povinné nahradiť škody v prípade, ak sú patenty alebo priemyselné vzory, ktoré sú utajené z obranných dôvodov, nenáležite použité alebo sprístupnené neoprávnenej osobe v dôsledku ich oznámenia Komisii.

30. Bezpečnostný systém uvedený v oddiele 3 kapitole 2 vykonalo nariadenie Rady (Euratom) č. 3, ktorým sa vykonáva článok 24 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu [12]. Cieľ a systém tohto nariadenia sú uvedené v jeho úvodnom ustanovení, „keďže sa bezpečnostné opatrenia musia zaviesť pre každý stupeň utajenia vzťahujúci sa na informácie, ktorých poskytnutie môže poškodiť obranné záujmy jedného alebo viacerých členských štátov a keďže sa tieto opatrenia musia vykonať pod dohľadom Komisie z hľadiska tak predmetu týchto informácií ako aj osôb a podnikov, ktorým sa tieto informácie musia oznamovať na území členských štátov."

31. Nariadenie uvádza, že informácia podľa článkov 24 a 25 AE nazvaná „utajovaná skutočnosť Euratom" sa klasifikuje podľa jedného zo štyroch stupňov utajenia:

— „Eura — prísne tajné", kde by neoprávnené poskytnutie informácií malo mimoriadne vážne dôsledky pre obranné záujmy jedného alebo viacerých členských štátov,

12 — Ú. v. ES 17, 1958, s. 406; Mim. vyd. 12/001, s. 3.

— „Eura — tajné", kde by neoprávnené poskytnutie informácií malo vážne dôsledky pre obranné záujmy jedného alebo viacerých členských štátov,

— „Eura — dôverné", kde by neoprávnené poskytnutie informácií poškodilo obranné záujmy jedného alebo viacerých členských štátov, a

— „Eura — vyhradené", kde by neoprávnené poskytnutie informácií ovplyvnilo obranné záujmy jedného alebo viacerých členských štátov, ale kde sa vyžaduje nižší stupeň utajenia ako v prípade dokumentov klasifikovaných ako Eura — dôverné. [13]

32. Podľa článku 9 tohto nariadenia sa budú tieto stupne utajenia používať „len v nevyhnutnej miere".

33. Každý členský štát je povinný vymenovať oficiálny orgán, ktorý bude zodpovedať za uplatňovanie bezpečnostných opatrení stanovených v tomto nariadení v rámci svojej jurisdikcie. [14] Prístup k utajeným skutočnostiam Euratom možno povoliť len osobám, ktoré sú oprávnené a ktoré prešli previerkou stanovenou týmto nariadením. [15]

34. Stručne povedané, systém vylučuje riziko utajenia citlivých informácií týkajúcich sa obrany so stupňom utajenia, ktorý by považoval ktorýkoľvek členský štát za príliš nízky. Táto ochrana však podlieha zásade, podľa ktorej sa majú stupne utajenia použiť len v „nevyhnutnej" miere.

C — *Článok 13 AE*

35. Článok 13 AE je časťou kapitoly 2 Zmluvy ESAE, ktorá popisuje systém šírenia poznatkov, ktorými môže Komisia disponovať na základe Zmluvy ESAE. Stanovuje, že Komisia oznamuje členským štátom, osobám a podnikom tie informácie získané Spolo-

13 — Článok 10 nariadenia Rady č. 3.

14 — Článok 7, tamže.

15 — Články 14 až 16, tamže.

čenstvom, ktoré nespadajú pod ustanovenia článku 12 AE — t. j. informácie iné než tie týkajúce sa patentov, patentových prihlášok, dočasne chránených práv, priemyselných vzorov alebo prihlášok priemyselných vzorov, ktoré vlastní Spoločenstvo.

36. V záujme daných cieľov sa ustanovenie tohto článku zaoberá postupom nakladania s dôvernými informáciami. Tento článok uvádza:

„Komisia však môže sprístupnenie týchto poznatkov podmieniť tým, aby sa s nimi nakladalo ako s dôvernými informáciami a nebolo dovolené ich poskytovanie tretím osobám.

Ak Komisia získa poznatky, ktorých nadobudnutie je viazané na isté obmedzenia pokiaľ ide o ich užívanie a šírenie — ako napríklad tzv. klasifikované informácie považované za utajované, môžu byť poskytnuté len pri dodržaní týchto podmienok."

D — *Článok 84 AE*

37. Článok 84 AE patrí do kapitoly 7, ktorá upravuje systém „kontroly bezpečnosti" v rámci Zmluvy ESAE pre rudy, zdrojové materiály a osobitné štiepne materiály. Tento systém od Komisie vyžaduje vykonávanie „dozoru" nad určitými jadrovými činnosťami v rámci členských štátov, aby sa zabezpečilo, že sa tieto materiály nepoužívajú na iné účely, než na aké boli oznámené užívateľmi, a že ustanovenia týkajúce sa zásobovania a všetkých osobitných záväzkov v oblasti kontroly, ktoré Spoločenstvo prevzalo dohodou uzatvorenou s tretím štátom alebo medzinárodnou organizáciou sú splnené (článok 77 AE). Na tieto účely môže Komisia napríklad požadovať, aby boli vedené a predkladané prevádzkové záznamy (článok 79 AE) a môže vyslať na územie členských štátov inšpektorov (článok 81 AE).

38. Článok 84 tretí odsek AE obsahuje výnimky z týchto kontrol bezpečnosti pre materiály, ktoré sú „určené na obranné účely, pokiaľ sú pre tieto účely v procese osobitného spracovania alebo sú po tomto spracovaní v súlade s prevádzkovým plánom umiestnené alebo uskladnené vo vojenskom zariadení".

E — *Článok 192 AE*

39. Článok 192 AE stanovuje všeobecnú povinnosť lojálnej spolupráce pre členské štáty, ktorá je podobná spolupráci uvedenej v článku 10 ES: „Členské štáty prijmú všetky vhodné opatrenia, či už všeobecného alebo

osobitného charakteru, aby zabezpečili plnenie záväzkov vyplývajúcich z tejto zmluvy alebo z konania orgánov spoločenstva. Členské štáty napomáhajú plneniu poslania spoločenstva. Zdržia sa všetkých opatrení, ktoré by mohli ohroziť dosiahnutie cieľov tejto zmluvy."

F — *Článok 194 AE*

40. Ďalším relevantným ustanovením je článok 194 AE, ktorý patrí do hlavy V („Všeobecné ustanovenia") Zmluvy ESAE. Tento článok stanovuje prísne utajenie u osôb, ktoré z dôvodu ich funkcie alebo ich verejných alebo súkromných vzťahov s orgánmi a zariadeniami Spoločenstva alebo so spoločnými podnikmi prichádzajú do styku s „faktami, informáciami, poznatkami, dokumentmi alebo skutočnosťami, ktoré sú predmetom systému utajenia" členského štátu alebo orgánu Spoločenstva.[16] Ďalej podľa článku 194 ods. 2 AE sú členské štáty povinné prijať „všetky primerané opatrenia" na uľahčenie postupného zavádzania „čo možno najjednotnejšieho a komplexného bezpečnostného systému". Ako som už poznamenal, rámec takéhoto bezpečnostného systému informácií získaných Spoločenstvom bol na základe jeho výskumného programu stanovený v nariadení (Euratom) č. 3.[17]

G — *Článok 296 ES*

41. Poslednou časťou právneho rámca v tomto konaní je článok 296 ods. 1 Zmluvy ES, ktorý stanovuje:

„Ustanovenia tejto zmluvy nebránia použitiu nasledujúcich pravidiel:

a) žiaden členský štát nie je povinný poskytovať informácie, ktorých sprístupnenie podľa jeho názoru odporuje základným záujmom jeho bezpečnosti;

b) každý členský štát môže prijať opatrenia, ktoré považuje za nevyhnutné na ochranu základných záujmov vlastnej bezpečnosti, a ktoré sú späté s výrobou zbraní, munície a vojnového materiálu

16 — Porušenie tejto povinnosti sa má považovať za porušenie zákonov členského štátu vzťahujúcich sa na činnosti „poškodzujúce bezpečnosť štátu alebo poskytujúce profesionálne tajomstvá" a tie, ktoré v rámci súdnictva členského štátu porušujú toto ustanovenie, musia byť na žiadosť ktoréhokoľvek dotknutého členského štátu alebo Komisie potrestané.

17 — Pozri už citované nariadenie č. 3 v bode 30 vyššie.

alebo obchodu s nimi; tieto opatrenia nesmú nepriaznivo ovplyvniť podmienky hospodárskej súťaže na spoločnom trhu výrobkov, ktoré nie sú určené zvlášť na vojenské účely."

IV — Pripomienky účastníkov konania

A — *Pripomienky Komisie*

42. Komisia vyjadruje nasledujúce hlavné pripomienky na podporu jej tvrdenia, podľa ktorého sa článok 37 AE uplatňuje aj na rádioaktívny odpad pochádzajúci z vojenského zariadenia.

43. Po prvé Komisia tvrdí, že Francúzska republika, ktorá bola v čase podpísania Zmluvy ESAE jediným členským štátom, ktorý sa rozhodol vyvíjať vojenské jadrové zariadenia, v minulosti pripustila, že kapitola 3 Zmluvy ESAE sa taktiež uplatňuje na rádioaktívne nebezpečenstvá vojenského pôvodu. Na podporu tohto tvrdenia Komisia citovala vyhlásenie francúzskeho ministra zahraničných vecí pred francúzskou Assemblée Nationale z roku 1957, podľa ktorého „sa ustanovenia článku 34 uplatňujú na všetky mimoriadne nebezpečné civilné alebo vojenské pokusy". Skutočnosť, že francúzska vláda oznámila svoje jadrové pokusy na Saharskej púšti, ktoré sa uskutočnili v 60. rokoch, bola, ako uvádza Komisia, v súlade s týmto vyhlásením.

44. Po druhé Komisia uvádza dve rezolúcie prijaté Európskym parlamentom v čase francúzskych jadrových pokusov v Polynézii roku 1995. V prvej z týchto rezolúcii Parlament uviedol, že: [18]

„10. Berúc do úvahy, že pokusy jadrových zbraní je potrebné považovať za ‚mimoriadne nebezpečné pokusy' v zmysle článku 34 Zmluvy ESAE, sa obracia na Komisiu ako na ochrankyňu zmlúv, aby jasne definovala, ktoré pokusy sa majú na základe ustanovení tohto článku klasifikovať ako ‚mimoriadne nebezpečné pokusy';

11. S poľutovaním, že francúzske orgány pred prvým pokusom nepredložili buď Komisii všetky potrebné dokumenty, ktoré by jej umožnili preskúmať vec, alebo nezávislým medzinárodným expertom, ktorí by

18 — Rezolúcia o obnovení jadrových pokusov Francúzskom [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES C 269, 1995, s. 61).

boli schopní spísať všetky zdravotné následky z týchto pokusov;

12. S poľutovaním, že v dôsledku toho ani možné účinky pokusov na životné prostredie, ani prijatie doplňujúcich opatrení alebo krokov týkajúcich sa ochrany zdravia, s náležitým zreteľom na maximálne prípustné miery žiarenia uvedené v Zmluve ESAE, neprešli hĺbkovým a dôkladným preskúmaním;

13. Obracia sa na Komisiu, aby úplne a okamžite vykonala články 34 a 35 Zmluvy ESAE a aby v tomto zmysle preskúmala informácie týkajúce sa francúzskych jadrových pokusov spolu s nezávislými a hodnotiacimi expertmi..." [*neoficiálny preklad*]

45. V druhej rezolúcii uvedenej Komisiou Parlament uvádza, že: [19]

„8. Zdieľajúc názor Komisie, že Zmluva ESAE, a osobitne články 34 a 35 a 36, je v podstate uplatniteľná na jadrové pokusy uskutočnené členskými štátmi Únie, že sa článok 34 uplatňuje na vojenské pokusy a že jadrové pokusy možno považovať za ‚mimoriadne nebezpečné pokusy' v zmysle tohto článku..." [*neoficiálny preklad*]

46. Po tretie sa Komisia odvoláva na názor Súdneho dvora v rozsudku Parlament/Rada, C-70/88 [20] a rozsudku Komisia/Rada, C-29/99 [21]. V prvom z týchto rozsudkov Komisia poznamenala k stanovisku Súdneho dvora, že cieľom článkov 30 až 39 Zmluvy ESAE je zabezpečiť „jednotnú a účinnú ochranu zdravia a bezpečnosti verejnosti proti nebezpečenstvám pochádzajúcim z ionizujúcich žiarení bez ohľadu na ich zdroj a bez ohľadu na skupiny osôb vystavené tomuto žiareniu". [22]

47. V druhom z týchto rozsudkov citovala Komisia na svoju podporu názor Súdneho dvora, podľa ktorého:

„Hlava II kapitola 3 Zmluvy Euratom vykonáva článok 2 písm. b) tejto Zmluvy, ktorá nariaďuje Spoločenstvu, aby ‚zaviedlo jednotné normy bezpečnosti na ochranu zdravia

19 — Rezolúcia k vyhláseniu Komisie o jadrových pokusoch [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES C 308, 1995, s. 106).

20 — Rozsudok zo 4. októbra 1991, C-70/88, Zb. s. I-4529.

21 — Rozsudok z 10. decembra 2002, C-29/99, Zb. s. I-11221.

22 — Bod 14.

verejnosti a zdravia pracovníkov a zabezpečilo ich uplatňovanie'. Na jednej strane je zrejmé, že takúto ochranu nie je možné dosiahnuť bez kontroly zdrojov škodlivého žiarenia. Na druhej strane činnosti Spoločenstva v oblasti ochrany zdravia musia zachovať právomoci členských štátov definované okrem iného v hlave II kapitole 3 samotnej Zmluvy Euratom." [23]

B — *Pripomienky Spojeného kráľovstva a Francúzskej republiky*

48. Spojené kráľovstvo, podporované Francúzskou republikou, na podporu svojho tvrdenia, podľa ktorého sa Zmluva ESAE týka iba vývoja atómovej energie na mierové účely, uvádza nasledujúce hlavné tvrdenia.

49. Po prvé sa odvoláva na definíciu poslania Spoločenstva uvedenú v článku 1 AE. Tento článok stanovuje, že poslaním ESAE je „prispievať k zvyšovaniu životnej úrovne v členských štátoch a k rozvoju vzťahov s inými krajinami vytváraním predpokladov potrebných pre urýchlený vznik a rast jadrových priemyslov". Spojené kráľovstvo uvádza, že povinnosti uvedené v článku 2, ktoré zahŕňajú zavedenie „jednotných noriem bezpečnosti na ochranu zdravia verejnosti a zdravia pracovníkov a zabezpečenie ich uplatňovania" sú v znení článku 2 uložené „za účelom plnenia svojho poslania". Z tvrdenia Spojeného kráľovstva vyplýva, že „zodpovednosť Spoločenstva za ochranu zdravia je časťou a súčasťou jej zodpovednosti v rozvoji civilného a obchodného využitia atómovej energie". V dôsledku toho je dokázané, že Zmluva ESAE sa „vôbec neuplatňuje na obranné využitie atómovej energie".

50. Po druhé Spojené kráľovstvo tvrdí, že ak Zmluva ESAE mala v úmysle pokryť obranné činnosti, potom „podrobné výnimky týkajúce sa prístupu k obranným zariadeniam a získania citlivých obranných informácií by boli určite nevyhnutné". Spojené kráľovstvo tvrdí, že okrem článku 84 tretieho odseku Zmluvy sa v nej žiadne takéto výnimky nenachádzajú. [24] Po ďalšie podľa názoru Spojeného kráľovstva tento článok nenaznačuje, že sa Zmluva ESAE neuplatňuje na obranné činnosti, s výnimkou tých, ktoré sú vylúčené, ale slúži len na „vytýčenie" rozdielu medzi civilnými a obrannými sektormi pre prípady, kde obranné orgány získajú jadrové materiály na obranné účely od civilného/

23 — Bod 76.

24 — Pozri bod 38 vyššie.

obchodného zariadenia. Inak povedané, cieľom článku 84 AE je podľa výkladu Spojeného kráľovstva naznačiť, že dozor sa nevzťahuje na materiály od okamihu, kedy sú spracované na obranné účely.

51. Tretie tvrdenie Spojeného kráľovstva je založené na neexistencii ustanovenia podobného článku 296 ES v Zmluve ESAE, t. j. stanovujúceho, že žiaden členský štát nie je povinný poskytovať informácie, ktorých sprístupnenie podľa jeho názoru odporuje jeho základným bezpečnostným záujmom. Podľa tvrdenia Spojeného kráľovstva „neexistencia takéhoto ustanovenia môže iba potvrdiť, že Zmluva Euratom sa nikdy nemala uplatňovať na obranné použitia jadrovej energie". Tak ako článok 296 ES predstavuje potrebný dozor pre bezpečnostné záujmy členského štátu, jeho neexistencia v Zmluve ESAE predstavuje podľa tvrdenia Spojeného kráľovstva nenapraviteľnú „medzeru", ktorá odporuje uplatneniu tejto Zmluvy na sektor obrany. Spojené kráľovstvo podobne tvrdí, že neexistencia ustanovenia v článku 96 AE paralelného k článku 39 ods. 4 ES [25], podľa ktorého sa na sektor verejnej služby neuplatňuje zásada voľného pohybu pracovníkov v oblasti jadrovej energie „stojí za povšimnutie a je zhodná s tvrdením, že Zmluva Euratom sa neuplatňuje na obranné činnosti". Spojené kráľovstvo takisto namieta výklad Komisie v rozsudkoch 187/87 Land de Sarre [26], Parlament/Rada, C-70/88 [27] a Komisia/Rada, C-29/99. [28]

52. Nakoniec Spojené kráľovstvo uvádza niekoľko dôsledkov, ktoré by v tejto súvislosti nastali, ak by sa článok 37 AE aplikoval na obranné činnosti. [29] Tvrdí napríklad, že poskytnutie informácií o obehu rádioaktívneho odpadu by mohlo poskytnúť základ pre „inverziu inžinierstva", ktorým je odvodenie plánu jadrového pohonu a zbraňového systému od zloženia odpadov vytvorených prostredníctvom činnosti alebo od vyradených pohonných systémov a vyradeného zbrojného systému. Podobne tvrdí, že aj keby boli vyradené reaktory, ktoré sú rovnaké s tými, čo zostávajú v prevádzke, poskytnutie informácií o vyradení reaktora môže odhaliť vybavenie reaktorov, ktoré sú naďalej v prevádzke.

53. Spojené kráľovstvo odkazuje prostredníctvom analógie na jeho Radioactive Substances Act 1993, ktorý zabezpečuje vytvorenie a zachovávanie verejného zoznamu rádioaktívnych materiálov. Spojené kráľov-

25 — Článok 96 AE stanovuje, že: „Členské štáty zrušia vo vzťahu k štátnym príslušníkom iného členského štátu všetky obmedzenia založené na štátnej príslušnosti, ktoré sa dotýkajú práva prístupu ku kvalifikovaným zamestnaniam v oblasti jadrovej energie; prípustné sú výlučne len tie obmedzenia, ktoré vyplývajú zo základných požiadaviek verejného poriadku, verejnej bezpečnosti a verejného zdravia." (t. j. približne rovnaké s článkom 39 ods. 2 a 3 ES).

26 — Rozsudok z 22. septembra 1988, 187/87, Zb. s. 5013.

27 — Pozri rozsudok Parlament/Rada, už citovaný v bode 46.

28 — Pozri rozsudok Komisia/Rada, už citovaný v bode 46.

29 — Pozri pripomienky Spojeného kráľovstva k účasti Francúzskej republiky ako vedľajšieho účastníka v konaní.

stvo uvádza, že jeho minister zahraničných vecí môže vydať smernicu obsahujúcu kategórie informácií, ktoré sa z dôvodov národnej bezpečnosti nemajú uvádzať v zozname. Po ďalšie informácie zozbierané pri sledovaní obranných zariadení môžu preskúmať len členovia Agentúry životného prostredia alebo Škótskej agentúry ochrany životného prostredia (Environment Agency for England and Wales or the Scottish Environmental Protection Agency), ktoré majú bezpečnostné vybavenie na vykonanie tejto úlohy. Podľa tvrdenia Spojeného kráľovstva Zmluva ESAE by mala zahŕňať rovnaké osobitné ustanovenia s cieľom aplikovať ich na obranné činnosti.

54. Navyše na podporu vyššie uvedených tvrdení sa Francúzska republika odvoláva na rozhodnutie Súdneho dvora č. 1/78, ktoré má byť podľa nej vykladané tak, že „materiály a zariadenia určené na vojenské účely boli vyňaté z rozsahu pôsobnosti Zmluvy ESAE".[30]

55. Francúzska vláda uvádza niekoľko príležitostí od vzniku ESAE, pri ktorých namietala proti uplatneniu Zmluvy ESAE na obranné činnosti, vrátane jej podania vo veci Danielsson/Komisia, T-219/95 R pred Súdom prvého stupňa.[31] Francúzska republika popiera význam skutočnosti, že poskytla Komisii informácie o svojich vojenských jadrových pokusoch v Polynézii roku 1995, tvrdiac, že išlo o „súčasť politického dialógu medzi francúzskou vládou a Komisiou a že išlo o reakciu na základnú potrebu transparentnosti."

V — Posúdenie

56. Ako je zjavné, tento prípad sa točí okolo výkladu článku 37 AE: vzťahuje sa ním uložená povinnosť členským štátom znehodňovať rádioaktívny odpad aj na odpad pochádzajúci z vojenských zariadení?

57. Podľa môjho názoru je poučné pristúpiť k tejto otázke, opierajúc sa o nasledujúce predbežné pripomienky.

30 — Rozhodnutie č. 1/78, zo 14. novembra 1978, Zb. s. 2151.

31 — Nariadenie z 22. decembra 1995, T-219/95 R, Zb. s. II-3051.

58. Po prvé postoje účastníkov konania v ich návrhoch sa vzájomne vylučujú. Komisia tvrdí, že článok 37 AE sa uplatňuje na vojenské činnosti, zatiaľ čo Spojené kráľovstvo podporované Francúzskou republikou tvrdí, že tento článok sa vôbec neuplatňuje na vojenské činnosti. Je potrebné uviesť, že žiadny z účastníkov vo svojich návrhoch nepodporil možnosť „strednej cesty" alebo „kompromisného" riešenia.

59. Po druhé záujmy vytýčené v danom konaní, ako ich definujú účastníci konania, sú najvyššieho stupňa: na jednej strane nevyhnutné záujmy národnej bezpečnosti členského štátu a na druhej strane dôležité záujmy ochrany verejného zdravia a bezpečnosti, ako aj záujmy cezhraničnej ochrany životného prostredia.

60. Z toho vyplýva, že podstatné negatívne vplyvy na dôležitý záujem budú nutne spôsobené nekvalifikovaným rozhodnutím v prospech ktoréhokoľvek účastníka.

61. Podľa mojej mienky je rozhodujúce pri výklade článku 37 zohľadniť jeho systematický a historický kontext.

A — *Jazykový výklad*

62. Z prostého jazykového výkladu tohto článku je zrejmé, že sa pri bežnom preštudovaní jeho znenia uplatňuje nielen na rádioaktívny odpad z civilných a obchodných jadrových zariadení, ale tiež z vojenských zariadení. Povinnosťou členského štátu je preto poskytnúť Komisii „všeobecné údaje týkajúce sa *každého*[32] plánu zneškodňovania rádioaktívneho odpadu v akejkoľvek forme", aby umožnil Komisii určiť, či takýto plán môže spôsobiť rádioaktívnu kontamináciu na území iného členského štátu. Na vojenské zariadenia sa nevzťahuje žiadna výslovná výnimka. Naopak iné kapitoly Zmluvy obsahujú výslovné ustanovenie z dôvodov ochrany vojenských záujmov členského štátu ako napríklad články 24 a 84.

63. Toto čisto jazykové tvrdenie, aj keď do určitej miery presvedčivé, však nie je pre prejednávanú vec rozhodujúce. Na účely náležitého výkladu článku 37 AE, treba toto ustanovenie preskúmať nielen z hľadiska jeho doslovného znenia, ale takisto z celkového

32 — Kurzívou zvýraznil generálny advokát.

kontextu ustanovení Zmluvy ESAE ako celku, „so zreteľom na ciele a na jeho stav vývoja v čase, keď sa má predmetné ustanovenie uplatniť". [33]

66. Pochopenie významu jadrového sektora spolu so skutočnosťou, že išlo o jasne ohraničený sektor, podnietilo založenie ESAE a spolu s ním aj spoločného jadrového úradu.

B — *Systém a ciele kapitoly 3 v zmysle Zmluvy ESAE*

64. Cieľom Zmluvy ESAE, ako vysvetľuje jej preambula, je „... vytvoriť podmienky potrebné pre rozvoj silného jadrového priemyslu, ktorý rozšíri výrobu energie, povedie k modernizácii technických procesov a prispeje v mnohých ďalších oblastiach k prosperite ich ľudu".

67. Je však zrejmé, že cieľ Zmluvy ESAE sa obmedzoval čisto na účel rozvoja jadrového priemyslu. Tvorcovia Zmluvy brali ohľad na zabezpečenie ochrany zdravia verejnosti ako na nevyhnutnú podmienku rozvoja jadrového sektora. [35]

65. Ako je uvedené v tzv. „Spaak Report", ktorá obsahovala základný plán pre Zmluvu: [34]

„[jadrová energia] sa zdá byť základným zdrojom, ktorý prípadne možno použiť na vývoj a obnovu výroby a na rozvoj mieru".

68. Na záver, ako je načrtnuté vyššie, kapitola 3 Zmluvy ESAE sa zamerala na vytvorenie „záruk potrebných pre vylúčenie každého ohrozenia života a verejného zdravia" (odôvodnenie č. 4 preambuly). Malo sa to dosiahnuť zavedením „jednotných noriem bezpečnosti na ochranu zdravia verejnosti a zdravia pracovníkov, a zabezpečením ich uplatňovania" (článok 2 AE).

33 — Pozri v tomto zmysle rozsudok Súdneho dvora zo 6. októbra 1982, CILFIT, 283/81, Zb. s. 3415, bod 20: „Každé ustanovenie práva Spoločenstva treba zaradiť do jeho kontextu a vykladať vo svetle súhrnu ustanovení tohto práva, jeho cieľov a stavu jeho vývoja k dátumu, keď sa má toto ustanovenie uplatniť."

34 — Správa medzivládnej Komisie ustanovenej na Medzinárodnej konferencii ministrov zahraničných vecí konanej v Messine, Brusel, 21. apríl 1956, s. 99.

35 — Spaak Report, zverejnená v roku 1956, odkazuje výslovne na udalosti spred 10 rokov ako na odhaľujúce „silu atómu v hroznej podobe" (už citovaná v bode 65 vyššie, s. 99). Uvádza: „Poistenie proti rizikám neopatrného použitia [jadrovej sily] je dôležité. Jadrový priemysel sa nezdokonalí dovtedy, kým sa neustanovia podmienky bezpečnosti, ktoré odstránia nebezpečenstvá pre život a zdravie pracovníkov a verejnosti." (s. 100).

69. Spôsoby, akými sa majú tieto ciele dosiahnuť, sú tieto:

— stanovenie minimálnych bezpečnostných noriem na ochranu pred ionizujúcimi žiareniami, ktoré musia členské štáty dodržiavať (články 30 až 33 AE),

— povinnosť Komisie kontrolovať a vopred schváliť plány členského štátu pre „mimoriadne nebezpečné pokusy" alebo pre zneškodnenie rádioaktívneho odpadu (články 34 a 37 AE), a

— sledovanie a oznámenie Komisii úrovní rádioaktivity a právomoc Komisie vydávať v tomto zmysle odporúčania členským štátom (články 35, 38 a 39 AE).

70. Ako je opísané vyššie, od založenia Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu bolo v záujme verejnej ochrany zdravia v jadrovej oblasti prijatých mnoho sekundárny právnych aktov. Tieto znenia konštantne zdôrazňujú význam cieľa ochrany zdravia v jadrových otázkach. Medzi tieto príklady patrí rezolúcia Rady 92/C 172/02 z 18. júna 1992 o technologických problémoch jadrovej bezpečnosti [*neoficiálny preklad*], v ktorej Rada zdôraznila „mimoriadny význam, ktorý sa pripisuje jadrovej bezpečnosti v Európe a preto žiad[a] členské štáty a Komisiu, aby ho prijali ako základný a naliehavý cieľ spolupráce v jadrovej oblasti Spoločenstva..." [36]

71. Ďalším príkladom je rozhodnutie Rady 94/179/Euratom z 21. marca 1994, v ktorom Rada uviedla, že „Európske spoločenstvo pre atómovú energiu bolo vytvorené preto, aby ustanovilo bezpečnostné podmienky nevyhnutné na vylúčenie ohrozenia života a zdravia verejnosti". [37]

36 — Ú. v. ES C 172, s. 2. Rada taktiež poznamenala, že „otázka jadrovej bezpečnosti je dôležitá, osobitne pokiaľ ide o ochranu zdravia verejnosti a pracovníkov, ako aj o ochranu životného prostredia pred nebezpečenstvami pochádzajúcimi z ionizujúceho žiarenia, osobitne z pohľadu rozvoja, ktorý sa uskutočňuje v Európe", a vyzvala „Komisiu, orgány národnej bezpečnosti, inštitúcie špecializované na hodnotenie jadrovej bezpečnosti, inštitúcie zaoberajúce sa výskumom a rozvojom, tvorcov jadrových programov a staviteľov jadrových zariadení v Spoločenstve, aby pokračovali v aktívnej účasti na dobre zavedenom a nepretržitom procese konzultácií a spolupráce" [*neoficiálny preklad*].

37 — Rozhodnutie Rady 77/270/Euratom z 21. marca 1994, ktoré mení a dopĺňa rozhodnutie 77/270/Euratom a poveruje Komisiu uzatváraním pôžičiek Euratomu s cieľom prispieť na financovanie potrebné na zlepšenie stupňa bezpečnosti a účinnosti jadrových elektrární v určitých nečlenských krajinách (Ú. v. ES L 84, s. 41; Mim. vyd. 10/001, s. 36). Pozri tiež odporúčanie Komisie 1999/829/Euratom ustanovujúce podmienky pre odovzdanie informácií Komisii podľa článku 37, už citované v poznámke pod čiarou 3, ktoré stanovuje cieľ článku 37 na predchádzanie „každej možnosti rádioaktívnej kontaminácie iného členského štátu"; a v platnom znení návrhy smerníc Rady (Euratom) ustanovujúce základné povinnosti a všeobecné princípy bezpečnosti jadrových zariadení a o bezpečnom riadení použitého jadrového paliva a rádioaktívneho odpadu, KOM (2004) 526, konečné znenie.

72. Navyše Súdny dvor pri mnohých príležitostiach zdôraznil význam zdravia a bezpečnosti, ako cieľov Zmluvy ESAE.

73. Napríklad vo veci Parlament/Rada [38] mal Súdny dvor odpovedať na otázku, či je článok 31 AE správnym právnym základom nariadenia č. 3954/87.[39] Tvrdiac, že správnym právnym základom je v skutočnosti článok 100a Zmluvy EHS, Parlament okrem iného uviedol, že článok 30 a nasl. Zmluvy ESAE sa uplatňuje len na „prvotné" žiarenie, ktorým je žiarenie produkované priamo v zariadení jadrovej energie alebo pri manipulácii s jadrovým palivom, a nie na „sekundárne" žiarenie, ktoré pôsobí na verejnosť nepriamo z kontaminovaných potravín alebo krmív.

74. Pri odmietnutí tohto tvrdenia podal Súdny dvor široký prehľad cieľa kapitoly 3 Zmluvy ESAE. Cieľom kapitoly 3 je „... zabezpečiť jednotnú a účinnú ochranu zdravia a bezpečnosti verejnosti proti nebezpečenstvám pochádzajúcim z ionizujúcich žiarení, bez ohľadu na ich zdroj a bez ohľadu na skupiny osôb vystavené tomuto žiareniu".[40]

75. Podobne generálny advokát Van Gerven bol, vo svojich návrhoch k tejto veci, podrobný, pokiaľ ide o dôležitú úlohu, ktorú zohrávajú ustanovenia Zmluvy ESAE týkajúce sa ochrany zdravia. Podľa jeho názoru cieľom kapitoly 3 Zmluvy ESAE je zabezpečiť „jednotnú a účinnú ochranu zdravia a bezpečnosti verejnosti proti nebezpečenstvám pochádzajúcim z ionizujúcich žiarení".[41] Podčiarkujúc význam zabezpečenia „účinnosti ustanovení Zmluvy ESAE", uviedol:

„Ako už bolo možné vidieť, tri tvrdenia Parlamentu sú založené na idei, že Zmluva ESAE, osobitne politika ochrany zdravia ustanovená v článku 30 a nasl. tejto Zmluvy, sa má považovať za majúcu obmedzený rozsah. Nemôžem prijať takéto obmedzené stanovisko. V skutočnosti z pohľadu vážnych rizík zdravia pochádzajúcich z ionizujúcich žiarení si myslím, že článok 30 a nasl. Zmluvy ESAE sa má vykladať v tom zmysle, že Spoločenstvo poverujú jednotnou a účinnou ochranou verejného zdravia.[42]

Preto sa mi zdá byť podstatné považovať článok 30 a nasl. Zmluvy ESAE ako plne účinné."[43]

38 — Pozri už citovaný rozsudok Parlament/Rada, bod 46.
39 — Pozri už citované nariadenie č. 3954/87, bod 21.
40 — Bod 14.
41 — Bod 20.
42 — Bod 23.
43 — Bod 24.

76. Súdny dvor vo svojom rozsudku Land de Sarre zdôraznil, že článok 37 sa má vykladať „vzhľadom na jeho obsah a jeho ciele v rámci systému Zmluvy ESAE". [44] Na účely „zabezpečenia, že si ustanovenie zachová svoju účinnosť", [45] Súdny dvor rozhodol, že článok 37 sa má vykladať v tom zmysle, že Komisii sa majú poskytnúť všetky všeobecné údaje týkajúce sa akéhokoľvek plánu zneškodňovania rádioaktívneho odpadu pred tým, ako takéto zneškodnenie povolia príslušné orgány členských štátov.

77. V skratke ciele podchytené kapitolou 3 Zmluvy ESAE — ochrana verejného zdravia a ochrana životného prostredia — sa od nadobudnutia účinnosti Zmluvy vždy považovali za majúce najväčší význam. [46]

C — *Úprava sektora obrany v Zmluve ESAE*

78. Ďalším krokom v posudzovaní, či sa na základe správneho výkladu vzťahuje článok 37 na rádioaktívny odpad pochádzajúci z vojenských zariadení, je preskúmať úpravu sektora obrany v Zmluve ESAE.

79. Prvým bodom, ktorý treba na tomto mieste pripomenúť, je, že v dobe uzavretia Zmluvy, nevykonával žiadny z jej členských štátov vojenské jadrové činnosti. Okrem toho, v tom čase existovali len tri jadrové mocnosti: Spojené štáty, Spojené kráľovstvo a Sovietsky zväz. V tom čase preto nebolo striktne nutné rozhodnúť o tom, či sa Zmluva ESAE uplatňuje na jadrový sektor obrany.

80. Nechcem tým povedať, že táto problematika nebola zakladateľmi Spoločenstva prerokúvaná pri príprave Zmluvy. Je potrebné pripomenúť, že rozhovory sa uskutočnili v zmysle medzinárodných vyjednávaní o odzbrojení, ako aj v zmysle všeobecného dohadovania o tom, že sa Francúzska

44 — Pozri bod 51 vyššie, bod 10.

45 — Tamže, bod 19.

46 — Ďalší takýto príklad je možné tiež vidieť v rámci systému Zmluvy ESAE, článok 87, ktorý stanovuje: „Členské štáty, osoby alebo podniky majú neobmedzené právo používať a spotrebovávať riadne nadobudnuté osobitné štiepne materiály za predpokladu plnenia povinností, ktoré sú im uložené touto zmluvou najmä, pokiaľ ide o kontrolu bezpečnosti, právo opcie udelené Agentúre a ochrane zdravia." Je dôležité, tak ako uvádzam nižšie, že na ustanovenia Zmluvy týkajúce sa dozoru sa, pokiaľ ide o obranu, uplatňuje výslovná výnimka, zatiaľ čo ustanovenia týkajúce sa ochrany zdravia ju nemajú. Dôležitosť jadrovej bezpečnosti bola na medzinárodnej úrovni zdôraznená v mnohých písomných dokumentoch vrátane napríklad Konvencie jadrovej bezpečnosti zostavenej pod záštitou Medzinárodnej agentúry pre atómovú energiu (Ú. v. ES L 318, 1999, s. 21).

republika považuje za pripájajúcu sa k skupine jadrových vojenských mocností.[47] Možné uplatnenie budúcej Zmluvy ESAE na jadrovú obranu bolo preto, v tom čase otázkou, ktorá bola v určitom zmysle politicky citlivá.[48]

81. *Travaux préparatoires* Zmluvy však uvádzajú, že:

„Ministri sa všeobecne domnievali, že je oveľa dôležitejšie nájsť riešenie, ktoré definitívne nevylúči vojenské využitie a súčasne zabezpečiť, aby takéto riešenie neohrozilo ochrany, ktoré sa považujú za majúce prvotný význam."[49]

82. Tvrdenie Spojeného kráľovstva, podľa ktorého sa Zmluva ESAE vôbec nemala uplatňovať na sektor obrany, sa nezdá byť v súlade s dôkazom o úmysloch autorov Zmluvy v danom čase.

83. Navyše, mnoho ďalších článkov Zmluvy ESAE sa výslovne zaoberá vojenskými jadrovými činnosťami a dokazuje záujem autorov Zmluvy stanoviť a rešpektovať citlivú povahu informácií v tejto oblasti.

84. Prvý takýto príklad, ktorý je uvedený v článkoch 24 až 28 AE, ktoré sú zhrnuté vyššie,[50] upravuje osobitný bezpečnostný systém uplatniteľný na informácie vyžiadané Spoločenstvom, ako výsledok vedenia jeho jadrového výskumného programu, v prípade, že poskytnutie týchto informácií môže poškodiť obranné záujmy jedného alebo viacerých členských štátov. Podrobný a úplný bezpečnostný režim obsiahnutý v týchto článkoch, spolu s vykonaním sekundárnej právnej úpravy, sa usiluje o zabezpečenie, že citlivá informácia týkajúca sa obrany bude klasifikovaná na primeranej bezpečnostnej úrovni z toho dôvodu, že je to „nevyhnutné" pre obranné záujmy členského štátu. Úspech tohto systému závisí od úzkej spolupráce medzi Komisiou a členskými štátmi.

85. Druhý príklad zámeru autorov Zmluvy zabezpečiť jadrové činnosti určené na

47 — Pozri napríklad poznámky pána Faure, 1956, v mene francúzskej vlády: „Ak sa Francúzsko rozhodne pokračovať vo vojenskom využívaní a v príprave a po štyroch rokoch výbuchu bomby, nemá v úmysle vyhnúť sa nutnej konzultácii s jeho partnermi a ani kontrole zo strany Spoločenstva", citované v *travaux préparatoires* Zmluvy ESAE (ed. Neri, S. a H. Sperl, *Súdny dvor Európskych Spoločenstiev*, Luxemburg, 1072), s. 246.

48 — Autori Spaak Report, a to vedúci delegácie budúcich členov ESAE však boli toho názoru, že táto otázka môže byť objasnená len na najvyššej politickej úrovni: „problém možného využitia jadrovej energie na vojenské účely určitými štátmi je politickej povahy a prekračuje právomoc (autorov). (Autori) sa nedomnievajú, že by mali v tejto správe odpovedať na tento problém", už citovaná v bode 65 vyššie, s. 122.

49 — *Travaux préparatoires* Zmluvy ESAE, s. XIX.

50 — Pozri bod 22 až 33.

obranné účely je uvedený v článku 84 AE,[51] ktorý, ako je načrtnuté vyššie, upravuje ako výnimku z kapitoly 7 Zmluvy ESAE dozor nad určitými materiálmi, ktorými sa majú dosiahnuť potreby obrany. V tomto ohľade je dôležité, že nie všetky materiály určené na obranné účely sú z tohto dozoru vyňaté, ale sú nimi len tie, ktoré sú "v procese osobitného spracovania pre [obranné účely] alebo sú po tomto spracovaní v súlade s prevádzkovým plánom umiestnené alebo uskladnené vo vojenskom zariadení".[52] V dôsledku toho sa dozor uvedený v kapitole 7 zdá uplatniteľný na tie materiály určené na obranné účely, na ktoré sa nevzťahuje článok 84 tretí odsek AE.

86. Tretí príklad zámeru autorov Zmluvy zachovať utajenie citlivých informácií, aj keď nie výslovne týkajúcich sa obranného sektora, je uvedený v článku 194 AE,[53] ktorý stanovuje striktnú povinnosť utajenia, ktorá sa vzťahuje na každého, kto má prístup k citlivým jadrovým informáciám klasifikovaným na základe bezpečnostného systému členského štátu alebo orgánu AE.

87. Podobným spôsobom stanovuje článok 13 AE povinnosť Komisie, v prípade informácie získanej podľa tohto článku s výnimkou obmedzení jej využitia alebo šírenia (napr. dôvernej informácie), aby zabezpečila dodržanie týchto obmedzení.[54]

88. V každom prípade, tieto príklady dokazujú citlivosť autorov Zmluvy k potrebe zachovať jadrovú obranu a ostatné utajenia. Každý z nich predstavuje rovnováhu medzi, na jednej strane, celkovým cieľom príslušnej kapitoly Zmluvy (t. j. šírenie poznatkov) a druhej strane, právnym záujmom členských štátov zabezpečiť utajenie v sektore obrany a mimo neho.

D — *Tvrdenia Spojeného kráľovstva a Francúzskej republiky*

89. Hoci sa v týchto návrhoch zaoberám tvrdeniami účastníkov, nasledujúce tvrdenia si podľa môjho názoru zaslúžia osobitnú pozornosť.

51 — Pozri body 37 a 38 vyššie.

52 — Článok 84 tretí odsek AE.

53 — Pozri bod 40 vyššie.

54 — Pozri bod 36 vyššie.

90. Na podporu svojho postavenia sa Spojené kráľovstvo snaží odvolávať, ako je zhrnuté vyššie, na definíciu úlohy Spoločenstva uvedenú v článku 1, ktorou je podporiť „zvyšujúci sa životný štandard v členských štátoch a rozvíjať spoluprácu s ostatnými krajinami vytvorením podmienok nutných pre rýchly vývoj a rast jadrového priemyslu". [55]

91. Toto tvrdenie nie je podľa mňa presvedčivé. Po prvé, samotné znenie článku 1 neposkytuje žiadny základ, ktorý by viedol k záveru, že jadrová energia použitá na obranné účely je vyňatá z rozsahu Zmluvy. Pri akomkoľvek nezaujatom prečítaní, koncepcia „vytvorenia predpokladov potrebných pre urýchlený vznik a rast jadrových priemyslov" nutne nevylučuje každé uplatnenie Zmluvy na vojenské zariadenia. Aj keď, ako bolo zvýraznené vyššie, jednou z hlavných motivácií Zmluvy ESAE bolo, okrem iného, podporiť rozvoj civilného a obchodného jadrového priemyslu v rámci členských štátov, išlo to ruka v ruke so záujmom zabezpečiť primerané minimálne štandardy ochrany zdravia v jadrovom sektore. [56]

92. Preto, ako je uvedené vyššie, Rada vyhlásila, že „Európske spoločenstvo pre atómovú energiu bolo vytvorené preto, aby ustanovilo bezpečnostné podmienky nevyhnutné na vylúčenie ohrozenia života a zdravia verejnosti". [57]

93. V každom prípade, ako som už uviedol, výklad článku 1, ako vylučujúci akékoľvek uplatnenie Zmluvy ESAE na obranné otázky by nebol len v neprospech dôkazov zámeru autorov Zmluvy obsiahnutých v Spaak Report, ale takisto by znamenal, že ustanovenia Zmluvy, ktoré sa výlučne zaoberajú jej uplatnením na obranu, by boli prebytočné a neslúžili by účelu.

94. Na doplnenie, Francúzska republika predkladá tvrdenie založené na rozhodnutí 1/78, v ktorom podľa jej názoru Súdny dvor uviedol, že „materiály a zariadenia určené na vojenské účely boli vyňaté z rozsahu uplatnenia Zmluvy ESAE". [58]

95. Podľa môjho názoru nejde o správny výklad rozhodnutia Súdneho dvora. V danom rozhodnutí bol Súdny dvor požia-

55 — Pozri bod 49 vyššie.

56 — Podobne, zatiaľ čo úvodné ustanovenia uvádzajú, že „jadrová energia predstavuje významný zdroj pre rozvoj a oživenie hospodárstva a mierový pokrok", teda vysvetľuje hlavnú motiváciu pre prijatie Zmluvy, nedokazuje to a *contrario*, že zámerom autorov bolo, aby sa Zmluva neuplatňovala na vojenské činnosti.

57 — Pozri rozhodnutie 94/179/Euratom, už citované v bode 71 vyššie.

58 — Pozri bod 54 vyššie.

daný, aby určil, či Zmluva ESAE je v súlade s konvenciou Medzinárodnej agentúry pre atómovú energiu o jadrových materiáloch, zariadeniach a doprave. Rozhodnutie Súdneho dvora, na ktoré sa francúzska vláda odvoláva, bolo urobené špeciálne a výslovne s odkazom len na články 84 AE a 86 AE, v kontexte všeobecného porovnania medzi oblasťami uplatnenia konvencie a Zmluvy. [59] Súdny dvor nemal podľa môjho názoru v úmysle ustanoviť akúkoľvek všeobecnú zásadu, podľa ktorej by jadrové materiály použité na obranné účely spadali samé osebe mimo rámca Zmluvy.

E — *Význam historického postavenia Francúzska a rezolúcií Európskeho parlamentu*

96. Ako som už zdôraznil vyššie, Komisia sa vo svojich tvrdeniach odvoláva na oznámenie francúzskej vlády Komisii z roku 1960 o plánoch uskutočniť jadrové pokusy na Sahare, ako aj na mnoho rezolúcií Európskeho parlamentu z roku 1995, v ktorých Parlament vyjadril názor, že Zmluva ESAE, osobitne jej články 34 až 36, sa v podstate uplatňujú na vojenské jadrové pokusy vykonané členskými štátmi. [60] Francúzska republika v odpovedi uviedla príklady, vrátane návrhov predložených Súdnemu dvoru, v ktorých namietala uplatnenie Zmluvy ESAE na vojenskú oblasť.

97. Podľa mojej mienky žiadne z týchto tvrdení nie je presvedčivé.

98. V prvom rade, jednostranná pozícia zaujatá členským štátom nemôže byť relevantná vo vzťahu k správnemu výkladu Zmluvy ESAE. Navyše, pozícia, ktorú zaujala Francúzska republika k tejto otázke, nebola od vyjednávania a účinnosti Zmluvy ESAE jednotná, a preto ju podľa môjho názoru nie je možné pri tomto posudzovaní vziať do úvahy.

99. Po druhé, na tento účel je potrebné rozlišovať medzi aktmi, ktoré Európsky parlament prijal v rámci svojej kompetencie ako spolu-normotvorca a čisto politickými vyhláseniami Parlamentu. Zatiaľ čo tie skôr uvedené sú pre Súdny dvor relevantné, neskôr menované sú vo svojej podstate nezákonnej povahy. Rezolúcie Parlamentu citované Komisiou jasne spadajú do druhej

59 — Tamže, bod 12.

60 — Pozri body 44 až 47 vyššie.

kategórie, a preto nemôžu byť pre danú otázku rozhodujúce.

F — *Analógia so Zmluvou ES*

100. Poslednou dôležitou časťou pri výklade článku 37 AE je podľa môjho názoru analógia s úpravou obranných záujmov členského štátu podľa Zmluvy ES.[61] V tomto ohľade je článok 296 ods. 1 ES zaujímavý do tej miery, že jeho cieľom je zachovanie základných bezpečnostných záujmov členského štátu, pokiaľ ide o poskytovanie informácií týkajúcich sa obrany, ustanovujúc, že „žiaden členský štát nie je povinný poskytovať informácie, ktorých sprístupnenie podľa jeho názoru odporuje základným záujmom jeho bezpečnosti".

101. Je zrejmé, že z tohto ustanovenia nevyplýva skutočnosť, že Zmluva ES ako celok sa neuplatňuje na oblasť obrany. Lepšie povedané, článok sa uplatňuje len na tie jednotlivé prípady, kde členský štát zastáva názor, že „základné záujmy jeho bezpečnosti" môžu byť poškodené, ak by bol povinný poskytnúť určitú časť informácie.

102. Nemožno preto napríklad v prejednávanej veci zastávať názor, že hlava XIX Zmluvy ES o životnom prostrední sa v podstate neuplatňuje na obrannú oblasť. Presnejšie a za podpory cieľa článku 2 ES, ktorým je „vysoká úroveň ochrany životného prostredia", predpokladom je, že opatrenia uskutočnené na podporu cieľov životného prostredia sa uplatňujú rovnako v oblasti obrany, pokiaľ nie sú v rozpore so základnými bezpečnostnými záujmami — tak ako sú uvedené v článku 296 ES — kde v takomto prípade musí byť výnimka pre oblasť obrany výlučne poskytnutá patričnou právnou úpravou.[62] Toto je podobný prípad, pokiaľ ide

61 — Pre iný príklad použitia analógie so Zmluvou ES pri výklade Zmluvy ESAE pozri návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Van Gerven vo veci Parlament/Rada, už citovanej v poznámke 20 vyššie, bod 23: „Nevidím žiadny dôvod pre výklad rozsahu politiky ustanovenej v Zmluve ESAE podľa predpisov odlišných od tých, ktoré sa týkajú rozsahu politiky ustanovenej v Zmluve EHS..." Toto odôvodnenie analogicky so Zmluvou ES je podľa môjho názoru v prejednávanej veci poučné, a to aj napriek zásade samostatnej platnosti Zmluvy ESAE (pozri článok 305 ES).

62 — Takže napríklad odpad z vojenských stanovísk nie je v zásade vylúčený z pôsobenia smernice Rady 75/442/EHS z 15. júla 1975 o odpadoch (Ú. v. ES L 194, 1975, s. 39; Mim. vyd. 15/001, s. 23), podobne vojenské stanoviská sú rovnako vhodné pre zatriedenie ako „osobitne chránené územia" podľa smernice Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín (Ú. v. ES L 206, 1992, s. 7; Mim. vyd. 15/002, s. 102). Naopak, článok 1 ods. 4 smernice Rady 85/337/EHS z 27. júna 1985 o posudzovaní vplyvov určitých verejných a súkromných projektov na životné prostredie [Ú. v. ES L 175, s. 40 (v platnom znení smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/35/ES z 26. mája 2003, Ú. v. EÚ L 156, s. 17; Mim. vyd. 15/007, s. 466)] stanovuje, že: „Členské štáty sa môžu, ak to ustanovuje vnútroštátne právo, rozhodnúť pri každom jednotlivom prípade, neuplatňovať túto smernicu na projekty slúžiace na účely národnej obrany, ak sa domnievajú, že takéto uplatňovanie by malo nepriaznivé účinky na tieto účely".

o právnu úpravu ustanovenú podľa hlavy XI Sociálna politika alebo hlavy XIII Verejné zdravie Zmluvy ES. [63]

103. V tomto ohľade je vhodné vziať do úvahy tvrdenie Veľkej Británie, podľa ktorého neexistencia podobných ustanovení v Zmluve ESAE, aké sú v Zmluve ES, predstavuje „medzeru" v Zmluve ESAE a má sa vykladať v tom zmysle, že nemala nikdy v úmysle uplatňovať sa na obranné využitie jadrovej energie. [64]

104. Toto tvrdenie nie je podľa mňa presvedčivé. Podľa môjho názoru je založené na nesprávnom posúdení vzťahu medzi Zmluvou ESAE a Zmluvou ES. Tento vzťah je taký, že ak sa na otázky vzťahujú ustanovenia Zmluvy ESAE alebo pravidlá prijaté na jej základe, Zmluva ES sa neuplatňuje. Článok 305 ods. 2 ES teda stanovuje: „Ustanovenia tejto zmluvy sa nedotýkajú ustanovení Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu."

105. Dôležité však je, že v miere, v akej otázky neupravuje Zmluva ESAE alebo vykonávacia právna úprava, Zmluva ES sa môže uplatniť. Preto napríklad Súdny dvor vo svojom stanovisku č. 1/94 posudzoval otázku, či má Európske spoločenstvo výlučnú právomoc uzavrieť mnohostranné dohody o obchode s tovarom, ako sa uplatňujú na tovary ESAE. Citujúc terajší článok 305 ods. 2 ES, dospel k záveru, že áno: „vzhľadom na to, že Zmluva ESAE neobsahuje žiadne ustanovenie týkajúce sa vonkajšieho obchodu, nič nebráni dohovorom uzavretým na základe článku [133] ES, aby sa pokiaľ ide o medzinárodný obchod vzťahovali na tovary ESAE". [65]

106. Je to v súlade s judikatúrou Súdneho dvora zaoberajúcou sa vzťahom medzi Zmluvou ES a Zmluvou ESAE, ktorý je upravený

63 — Preto napríklad v zásade smernica Rady 89/654/EHS z 30. novembra 1989 o minimálnych požiadavkách na bezpečnosť a ochranu zdravia na pracovisku, prvé mimoriadne nariadenie v zmysle článku 16 ods. 1 smernice 89/391/EHS (Ú. v. ES L 393, s. 1), sa uplatňuje takisto na vojenské pracoviská.

64 — Pozri bod 51 vyššie.

65 — Zb. s. I-5267, bod 24.

v článku 305 ods. 1 ES v podobnom znení ako článok 305 ods. 2 ES. [66]

107. Podľa mňa to znamená, že vzťah medzi Zmluvami ESAE a ES vytvára klamlivú predstavu o existencii akejkoľvek „medzery" pochádzajúcej z absencie ustanovenia obdobného článku 296 ES v Zmluve ESAE. Presnejšie v takej miere ako Zmluva ESAE a vykonávajúce právne predpisy výslovne neupravujú rovnaký dozor nad základnými záujmami bezpečnosti členského štátu, dozor uvedený v článku 296 ES sa môže uplatňovať rovnako na výrobky upravené Zmluvou ESAE. Tvrdenie Spojeného kráľovstva v tomto ohľade sa musí preto podľa môjho názoru zamietnuť.

VI — Navrhovaný výklad článku 37 AE

108. Predchádzajúce skúmanie systému a cieľov kapitoly 3 Zmluvy ESAE, ako aj úprava obrany v Zmluve ESAE ako celku, má vedú k nasledujúcemu záveru.

109. Tak ako som poznamenal, otázku prípadného uplatnenia Zmluvy ESAE na obranné účely brali autori Zmluvy výslovne do úvahy počas jej dojednávania. Dôležité je, že autori Spaak Report priznali, že riešenie tejto otázky si vyžaduje opatrné vyváženie záujmov: „Ministri sa všeobecne domnievali, že je oveľa dôležitejšie nájsť riešenie, ktoré definitívne nevylúči vojenské využitie, a súčasne zabezpečiť, aby takéto riešenie

66 — Pozri napríklad rozsudok z 15. decembra 1987, Deutsche Babcock, 328/85, Zb. s. 5119, v ktorom Súdny dvor rozhodol, že „samotné znenie [článku 305 ods. 1 ES] vyžaduje, aby sa vykladal v tom zmysle, že ak sa na otázky nevzťahuje ustanovenie Zmluvy ESUO alebo pravidlá prijaté na jej základe, Zmluva EHS a ustanovenie prijaté na jej vykonanie sa môže uplatňovať na výrobky upravené Zmluvou ESUO" (bod 10). Vo svojich návrhoch k tejto veci generálny advokát Gordon Slynn uviedol, že „ustanovenia Zmluvy EHS, a o to viac sekundárna legislatíva prijatá podľa nej, nesmie, ovplyvniť ustanovenia' Zmluvy ESUO ani ‚stanoviť výnimky' Zmluvy ESAE. Znamená to, že Zmluva EHS sa netýka uhlia a ocele a že právna úprava prijatá podľa nej neupravuje v tomto ohľade otázky uhlia a ocele alebo má oveľa obmedzenejší význam? Podľa môjho názoru má ustanovenie oveľa obmedzenejší význam. Bolo by úplne jednoduché stanoviť, že nič v Zmluve EHS sa netýka tovarov uhlia a ocele alebo priemyslu uhlia a ocele, ak je taký úmysel. Nestalo sa tak však. Namiesto uložených obmedzení je uvedené, že ustanovenie Zmluvy EHS nesmie „ovplyvniť ustanovenie" skoršej Zmluvy, osobitne pokiaľ ide o uvedené otázky. Vykladám si to tak, že Zmluva EHS sa môže uplatňovať na uhlie a oceľ s výnimkou tej časti, ktorej otázky pojednáva Zmluva ESUO alebo pravidlá prijaté podľa nej, pokiaľ sa tieto použijú, ustanovenia Zmluvy EHS sa neuplatnia." Pozri tiež rozsudok Súdu prvého stupňa z 1. júla 2004, Salzgitter/Komisia, T-308/00, Zb. s. II-1933), bod 62, a rozsudok Súdneho dvora z 24. septembra 2002, Falck a Acciaierie di Bolzano/Komisia, C-74/00 P a C-75/00 P, Zb. s. I-7869, bod 100. Opatrenia prijaté na základe Zmluvy ES po havárii v Černobyle takisto znázorňujú uplatniteľnosť tejto Zmluvy v prípade neexistencie osobitného ustanovenia v Zmluve ESAE: pozri rozsudok z 29. marca 1990, Grécko/Rada, C-62/88, Zb. s. I-1527, bod 17, a Európsky Parlament/Rada, už citovaný v bode 46.

neohrozilo ochrany, ktoré boli považované za majúce prvotný význam." [67]

110. Takéto riešenie zabraňuje nutným negatívnym ohlasom k prístupu „všetko alebo nič", podľa ktorého jeden záujem — či verejné zdravie alebo národná obrana — prevážia za každých okolností nad iným. Ako je možné túto rovnováhu záujmov dosiahnuť v praxi?

111. Po prvé z predchádzajúcej debaty je zrejmé, že ustanovenia Zmluvy ESAE týkajúce sa ochrany zdravia majú dôležitý význam a majú sa vykladať takým spôsobom, ktorý zabezpečuje účinnú ochranu verejného zdravia. [68] Po ďalšie, ako bolo vidieť, tvrdenie, že sektor jadrovej obrany je sám osebe mimo rozsah uplatnenia Zmluvy ESAE, nie je pri systematickom výklade Zmluvy platné. [69]

112. Z toho vyplýva, že povinnosť uložená členským štátom na základe článku 37 AE, aby poskytli Komisii všeobecné údaje týkajúce sa každého plánu zneškodnenia rádioaktívneho odpadu, by sa mala v zásade uplatniť rovnako na sektor obrany. V dôsledku toho by nemalo byť pre členský štát prijateľné, aby odmietol poskytnúť akúkoľvek informáciu týkajúcu sa plánu zneškodniť vojenský rádioaktívny odpad z jediného dôvodu, a to že odpad pochádza z obranných činností.

113. Po druhé, je zrejmé, že uplatnenie Zmluvy ESAE musí rešpektovať základné bezpečnostné záujmy členského štátu. Povinnosť uvedená v článku 37 sa preto nemá, v osobitnom prípade, uplatňovať v prípade, kde členský štát zastáva názor, že základné záujmy jeho bezpečnosti môžu byť poškodené, ak by bol na základe tohto článku povinný poskytnúť určitú informáciu.

114. Inými slovami, v prípade každého plánu zneškodňovania rádioaktívneho odpadu týkajúceho sa obrany, majú byť členské štáty oprávnené zatajiť informáciu pred Komisiou len v prípade, ak to považujú sa absolútne nevyhnutné na ochranu základných záujmov obrany.

115. Pri tomto posúdení majú mať členské štáty na pamäti povinnosť lojálnej spolupráce, ktorá je uvedená v článku 192 AE

67 — Pozri bod 81 vyššie.
68 — Pozri body 64 až 77 vyššie.
69 — Pozri body 78 až 88 vyššie.

a ktorou je „zabezpečiť plnenie" ich záväzkov vyplývajúcich zo Zmluvy ESAE.[70] Táto povinnosť podľa môjho názoru vyžaduje, aby sa členské štáty pri uskutočňovaní ich posúdenia zapojili do otvoreného a konštruktívneho dialógu s Komisiou v tých prípadoch, kde sa berie do úvahy zatajenie určitej informácie obrannej povahy. V takom prípade má členský štát s Komisiou prediskutovať, či ochranu jeho obranných záujmov je možné dosiahnuť menej krajnými spôsobmi, než úplným zatajením informácie.

116. Takýmto spôsobom môže byť napríklad použitie obdobného bezpečnostného dozoru pre informácie, aký je poskytnutý v právnej úprave vykonávajúcej článok 24 AE, prostredníctvom „kvalifikovania" informácie prostredníctvom pridelenia stupňa utajenia.[71] Členský štát a Komisia môžu prípadne dospieť k záveru, že obstaranie menej podrobných informácií, než aké predvída odporúčanie Komisie 1999/829[72], postačuje umožniť Komisii, aby určila, či plán zneškodnenia rádioaktívneho odpadu „môže spôsobiť rádioaktívnu kontamináciu vody, pôdy alebo ovzdušia iného členského štátu" v zmysle znenia článku 37 AE.

117. Takýto postoj založený na dialógu a na každom jednotlivom prípade zabraňuje rizikám, ktoré môže predstavovať jednotné uplatnenie článku 37 AE na sektor obrany, tak ako ho vo svojich tvrdeniach predkladá Spojené kráľovstvo.[73] Napríklad riziko „inverzie inžinierstva" dôležitých poznatkov z oblasti obrany z informácií o zložení rádioaktívneho odpadu by bolo eliminované, ak by po diskusii medzi príslušným členským štátom a Komisiou bol takýmto informáciám pridelený primerane vysoký stupeň utajenia, ktorý by bol odmietnutý len v prípade absolútnej nevyhnutnosti pre ochranu obranných tajomstiev.

118. Dodám, že táto rovnováha je obdobná tej, ktorú zastáva Zmluva ES, z ktorej sektor obrany nie je samozrejme vylúčený, avšak podľa ktorej nie sú členské štáty povinné oznamovať informácie, v prípade ak by to poškodilo základné záujmy národnej bezpečnosti.[74]

119. Nakoniec, v prípade, že vyššie uvedenému záveru dáme povahu „strednej cesty" medzi príslušnými pozíciami Komisie a Spojeného kráľovstva, je podľa môjho názoru najvhodnejšie, aby každý účastník znášal v tomto konaní vlastné trovy.

70 — Pozri bod 39 vyššie.
71 — Pozri body 22 až 33 vyššie.
72 — Pozri bod 18 vyššie.
73 — Pozri bod 52 vyššie.
74 — Pozri body 100 až 102 vyššie.

VII — Návrh

120. Vzhľadom na vyššie uvedené zastávam preto názor, že Súdny dvor by mal určiť, že:

— Spojené kráľovstvo si nesplnilo povinnosti, ktoré mu vyplývajú z článku 37 ESAE tým, že nepredložilo všeobecné údaje týkajúce sa plánu zneškodňovania rádioaktívneho odpadu spojeného s vyradením reaktora Jason, z toho dôvodu, že je to zlučiteľné so základnými záujmami národnej bezpečnosti a že nezačalo s Komisiou dialóg o otázke, či ochranu jeho obranných záujmov je možné dosiahnuť menej krajnými spôsobmi než úplným zatajením informácií pred Komisiou,

— každý z účastníkov a vedľajší účastník konania znášajú vlastné trovy konania.